

Claudio Zambianchi

Izgubljeno i nađeno: arheološki ostaci i suvremena umjetnosti

Od druge polovice 18. stoljeća, s pojavom neoklasicizma i začetkom moderne povijesti umjetnosti, klasična se umjetnost percipira kao dio nepovratne prošlosti i, istovremeno, utopijskoga modela za umjetnost sadašnjosti i budućnosti. Značajan rezultat takvog paradoksalnog viđenja antike u osvit modernoga doba jest sve važniji značaj klasičnih ulomaka u radovima umjetnika od kraja 18. do kraja 20. stoljeća. Ti ulomci (primjerice u radovima Füsslija, Rodina, de Chirica i Brâncușija) pobuđuju značaj prošlosti koja je nepovratno izgubljena, te stoje kao znak sjećanja i nagovještaj veze sa živom, promjenjivom i trajno revidiranom tradicijom. U šezdesetim i sedamdesetim godinama 20. stoljeća, nakon što je umjetnost postigla post-medijsko stanje, postavlja se pitanje koje je značenje mnogih klasičnih fragmenata u radovima npr. Giulija Paolinija ili Jannisa Kounellisa, ili koji je smisao korištenja arheološke paradigme (ili parodije) u radovima Roberta Smithsona. Ostaci klasične prošlosti ili arheološka sjećanja u umjetnosti toga razdoblja ne bi se trebali smatrati ispraznim 'citiranjem' nediferencirane prošlosti, već oni upućuju na koncept povijesti temeljen na nelinearnom, dinamičnom osjećaju za sjećanje i vrijeme, što će se u ovome radu povezivati npr. s tezama Waltera Benjamina o konceptu povijesti ili s knjigom Geoga Kublera *Oblik vremena*. Krhotine prošlosti u umjetnosti 1960-ih i 1970-ih, stoga, ne služe oblikovanju *rovinisma*, već postavljaju pitanja o tome kako veza s tradicijom i dalje može biti održana u umjetnosti nakon modernizma.